

УДК 81'373.46:617.3

Волошук В. І.¹

Петруша Ю. Ю.²

¹ канд. філол. наук, проф. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. ГФз-310м НУ «Запорізька політехніка»

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ГРУПИ АНГЛІЙСЬКИХ ТЕРМІНІВ-ЕПОНІМІВ В ОРТОПЕДІЇ ТА ТРАВМАТОЛОГІЇ

Окремий пласт в системі медичних термінів загалом і в ортопедії та травматології, зокрем, складають поняття, до складу якого яких входять власні імена, утворюючи терміни-епоніми, що представляють досить поширений спосіб термінологічної номінації. Додавання власних імен до складу термінів призводить до перегляду власних імен та отримання нових значень та асоціацій. Нові терміни стають носіями певних диференціальних ознак відповідного терміну.

Під епонімами ми розуміємо особливі поняття, унікальність яких виражається власним ім'ям людини. Вони не тільки зберігають ім'я першовідкривача структури чи хвороби, але й вказують на епоху, в якій вперше був описаний термін, наукову школу і часто методологію відкриття.

Оскільки терміни-епоніми в ортопедії та травматології номінують медичні поняття різних семантичних категорій, то з добору епонімів в 306 одиниць, які були відібрані з фахової літератури (підручники, журнали та комп'ютерні сайти) було виокремлено 10 основних лексико-семантичних груп:

переломи (22 %): Bankart's [fracture](#), Barton's [fracture](#), Bennett's [fracture](#), Boxer's fracture, Bumper fracture, Burst fracture, Busch fracture, Bosworth fracture, Cedell fracture, Chance fracture, Chopart fracture-[dislocation](#), Colles' fracture, Cotton fracture, Destot fracture, Deutschlander fracture, De Quervain fracture, Dupuytren's fracture;

хвороби (21 %): а) вроджені деформації (12 %): Albers-Schönberg disease, Albright's hereditary osteodystrophy, Antley-Bixler syndrome, Apert syndrome, Beals-Hecht syndrome, Bekhterev's disease, Bruck syndrome, Camurati-Engelmann disease; б) надбані хвороби (9 %): Baker's cyst, Bankart lesion, Barré-Liéou syndrome, Blount's disease, Brodie abscess, Chandler's disease, De Quervain syndrom, Dupuytren's contracture, Ewing sarcoma, Freiberg disease;

ортопедичні класифікації (11 %): Danis-Weber classification, Denis classification, Evans-Jensen classification, Frykman classification, Garden classification, Gartland classification, Gustilo open fracture classification, Haruguchi classification, [Hawkin's classification](#), Herbert classification, Herscovi

classification, Ideberg classification, Jupiter classification, Lauge-Hansen classification;

ортопедичне обстеження (11 %): Allis sign, Apley grind test, Barlow maneuver, Clarke's test, [Cotton test](#), Cozen's test, Durkan's test, Finkelstein's test, Froment's sign, Jobe's test, Kapandji score, Gaenslen's test;

кістково-м'язові рентгенологічні ознаки (9%): [Baumann's angle](#), Blumensaat's line, Bohler's angle, Cobb angle, Fairbank's changes, Gilula's lines, Harris lines, Hilgenreiner's line, Kellgren-Lawrence grading scale, Klein's line, Pauwel's angle;

процедури (6 %): [Akin osteotomy](#), Bankart repair, Broström operation, Brunelli Procedure, Cotrel-Dubouset instrumentation, Cunningham shoulder reduction, Darrach's procedure, Evans technique, [Girdlestone's Procedure](#), Kocher manoeuvre, Krukenberg procedure, Latarjet operation;

ортопедичні імпланти (6 %): [Austin Moore prosthesis](#), Baksi's prosthesis, Charnley prosthesis, Denis Browne bar, Ender's nail, Grosse-Kempf nail, Harrington rod, Herbert screw, Kirschner wire, Küntscher nail, Moore's pin, Neer's prosthesis, Smith Peterson nail, Seidel nail, Steinmann pin;

анатомія тіла людини (4 %): Gerdy's tubercle, Guyon's canal, Harrison's groove, Haversian canal, Lisfranc joints, Lisfranc ligament, Lister's tubercle, Martin-Gruber Anastomosis, Schmorl's nodes, Volkmann's canals;

ортопедичні інструменти (4 %): Bryant's traction, Charnley Retractor, Darrach Elevator, Faraboeuf forceps, Gigli saw, Hohmann retractor, Ilizarov apparatus, Jungbluth forceps, Matta forceps, Taylor Spatial Frame, Spanier forceps, [Thomas splint](#), [Verbrugge forceps](#);

клінічні ознаки (3 %): Vaastrup's sign, Bouchard's nodes, Boutonniere deformity, [Coopernail's sign](#), Codman triangle, Destot's sign, Heberden's nodes, Kanel's sign, Larrey's sign;

На підставі аналізу добору було виявлено, що найчисельнішими лексико-семантичними групами є «переломи», «хвороби», «ортопедичні класифікації» та «ортопедичні обстеження» оскільки ортопедія займається діагностикою та лікуванням деформацій і порушень функцій кістково-м'язової системи. Основними денотативними компонентами цих груп стали іменники: «[fracture](#)», «disease», «syndrome», «classification» та «test».

Традиційно ортопедія пов'язана з розділом клінічної медицини, що вивчає пошкодження опорно-рухового апарату – [травматологією](#). Іманентно до складу ортопедії і травматології входить [протезування](#), що пояснює значну кількість термінів-епонімів, що позначають «процедури» та «ортопедичні імпланти».

Отже, терміни-епоніми – це невід'ємна складова англійської терміносистеми ортопедії та травматології, яка характеризується розгалуженістю тематики, про що свідчить значна кількість лексико-

семантичних груп, де власним назвам належить чільне місце в накопиченні, збереженні та передачі культурної інформації.